

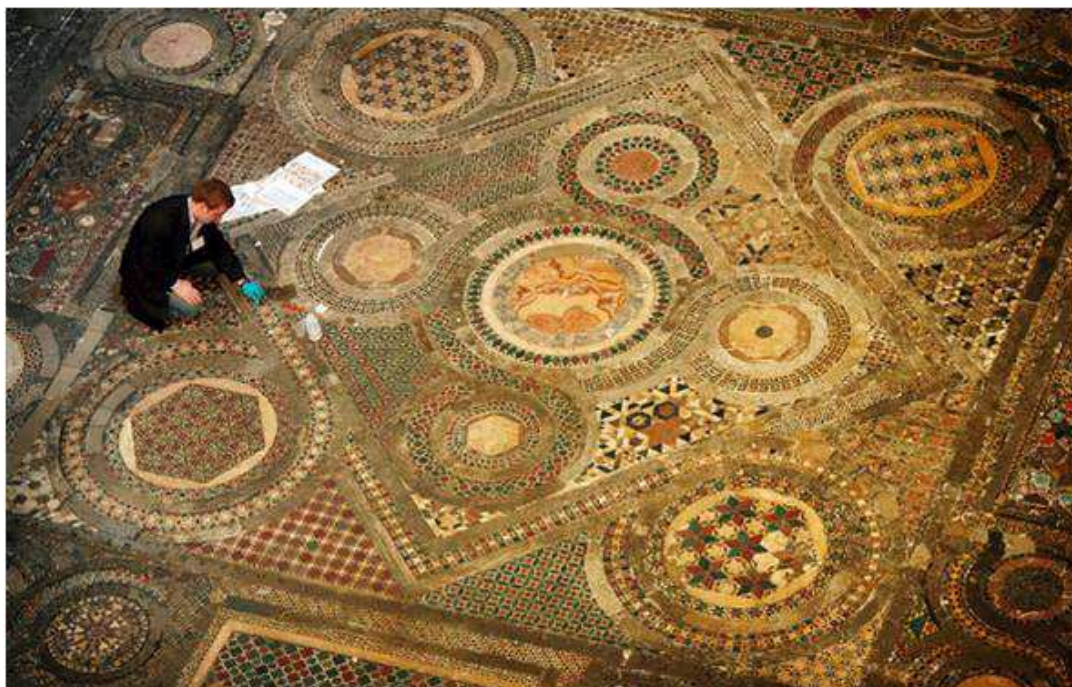
Nota. Nu beschikken wij over meer informatie dan toen we bovenstaande schreven in 2004, dankzij de restauratie van het vloermozaïek in Westminster Abbey. En dankzij de afbeeldingen in het Liber Floridus, <http://histoforum.net/2012/liberfloridus.html> een beeldencyclopedie uit 1121 weten we dat de voorstelling veel ouder en veel meer verspreid is dan Holbeins *Franse gezanten* en 1268, het bouwjaar van het mozaïek. Hoogstwaarschijnlijk stamt het idee rechtstreeks uit de klassieke oudheid.

Kosmisch diagram uit het Liber Floridus met de voorstelling van het complexe netwerk van relaties dat het holistische wereldbeeld van de Middeleeuwen en Renaissance weergeeft. Centraal de microkosmos, met de mens (homo) en de aarde; links boven: vuur (ignis), diagonaal verbonden met zijn tegenhanger water (aqua); rechts boven: lucht (aer) verbonden met de tegenhanger aarde (terra); centraal bovenaan de maan en de planeten.

In Westminster Abbey is deze opvatting zo scherp herhaald, dat de Engelse koningen na Henry III (1207-1272) gekroond werden op de centrale cirkel van het diagram (een schitterende Cosmati - vloer, <https://en.wikipedia.org/wiki/Cosmati> aangelegd in 1268) waardoor de vorst micro- en macrokosmos verbond als vertegenwoordiger van God op aarde. Hoewel de huidige koningin Elisabeth I in 1953 exact op deze plaats gekroond is, was ze vermoedelijk onbewust van deze verregaande symboliek daar een lelijk effen tapijt de centrale cirkel van het sterk beschadigde diagram bedekte.

Daarmee is de rol van het kosmisch diagram in de vloer nog niet uitgespeeld voor de Britse monarchie: getuige het huwelijk van prins William en Kate Middleton in Westminster Abbey op 29 april 2011.

De restauratie van het centrale mozaïek met het kosmische diagram

M.a.w., in het schilderij leeft het aloude **wereldbeeld van de Middeleeuwen** veel sterker door dan men meestal interpreteert. Er is nog geen echte **scheiding tussen profane en sacrale**

wereld wat de Nederlandse historicus Jan Romein (1893-1962) noemt 'de afwijking van het algemeen menselijk patroon' in Europa. Maar de breuk kondigt zich wel reeds aan in de **nieuwe wetenschappelijke geest** die hier uitgestald is.